

Rechtbank Den Haag

Zaaknummer: C/09/571932 2019/379

AKTE OVERLEGGEN AANVULLENDE PRODUCTIES

Zitting: 2 september 2020

inzake:

- 1. Vereniging Milieudefensie**
zowel voor zichzelf, als in haar hoedanigheid
van procesgevolmachtigde en
vertegenwoordiger van de mede-eisers die zijn
vermeld op **bijlage A**, welke bijlage aan de
dagvaarding is gehecht en daar deel van
uitmaakt,
gevestigd te Amsterdam;
- 2. Stichting Greenpeace Nederland**,
gevestigd te Amsterdam;
- 3. Landelijke Vereniging tot Behoud van de
Waddenzee**, gevestigd te Harlingen;
- 4. Stichting ter bevordering van de Fossielvrij-
beweging**, gevestigd te Amsterdam;
- 5. Stichting Both ENDS**, gevestigd te Amsterdam;
- 6. Jongeren Milieu Actief**, gevestigd te
Amsterdam;
- 7. Stichting ActionAid**, gevestigd te Amsterdam

Eisers

Hierna ook te noemen: "Milieudefensie c.s."

Advocaten: mr. R.H.J. Cox en mr. D.M.J. Dexters

Contra

Royal Dutch Shell plc

Gevestigd te 's Gravenhage

Gedaagde

Advocaten: mr. J. de Bie Leuveling Tjeenk,
mr. N.H. van den Biggelaar en mr. D. Horeman

**PAULUSSEN
ADVOCATEN**

1. Ter onderbouwing van haar stellingen brengt Milieudefensie c.s. de aanvullende producties 270 t/m 331 in het geding als aangehecht in de bijlage (bijlage C) bij deze akte. De overgelegde stukken onderbouwen onder meer de navolgende stellingen:
2. dat het in relatie tot het mensenrechtenrecht en het voorkomen van gevaarlijke klimaatverandering noodzakelijk is dat de houdstermaatschappijen van multinationale olie- en gasbedrijven ervoor zorg dragen dat de CO₂ emissies van het concern en de door het concern verkochte brandstoffen worden gereduceerd in een mate die Milieudefensie c.s. in rechte vordert;
3. dat Royal Dutch Shell plc als top houdstermaatschappij van de Shell groep ("Shell") zowel juridisch als feitelijk in de positie verkeert en in staat is om de gevorderde concernbrede en productgerelateerde emissiereductie te bewerkstelligen en dat deze gevorderde reductie gelet op alle omstandigheden van het geval ook in redelijkheid gevorderd en opgelegd kan worden;
4. dat de door Shell en andere multinationale olie- en gasbedrijven voorgenomen investeringen in nieuwe olie- en gasproductie voor een toestroom van olie- en gasproducten tot de markt zullen zorgen die het voorkomen van gevaarlijke klimaatverandering verhindert omdat deze productieomvang, zowel afzonderlijk als in samenhang beschouwd, zeer veel groter is dan de mate van olie- en gasproductie die nog in lijn is met de doelstellingen van het Parijs Akkoord;
5. dat wetenschappelijk en institutioneel wordt onderschreven dat de economische machtspositie van multinationale olie- en gasbedrijven (inclusief hun bijbehorende lobby- en marketingkracht en cruciale positie in belangrijke mondiale bedrijfsketens) de mondiale doelstelling om gevaarlijke klimaatverandering te voorkomen, kan maken of breken;
6. dat er mondiale consensus is dat er anno heden maar een zeer beperkt mondiaal koolstofbudget resteert dat niet overschreden mag worden, wil gevaarlijke klimaatverandering nog afgewend kunnen worden en dat daarom dringend en onmiddellijk een diepe en vergaande transformatie van de energiesector nodig is om de emissiereducties te bewerkstelligen die noodzakelijk zijn om binnen dit koolstofbudget te kunnen blijven;
7. dat deze acuut vereiste energietransitie niet kan worden bewerkstelligd met de bedrijfsstrategieën die Shell en andere internationale olie- en gasbedrijven hebben aangekondigd en met de uitvoering waarvan zij doende zijn;
8. dat de directie en aandeelhouders van Shell in de algemene aandeelhoudersvergadering van 2020 volhard hebben in hun eerdere besluiten om het bedrijfsbeleid niet in overeenstemming te brengen met de Parijsdoelstelling om gevaarlijke klimaatverandering te voorkomen;
9. dat het terugbrengen van de olie- en gasproductie door een olie- en gasbedrijf tot de terugdringing van aan brandstoffen verbonden emissies leidt en dus emissiereductie bij consumenten tot gevolg heeft en het eveneens tot de terugdringing van de emissies leidt die verbonden zijn aan de bedrijfsactiviteiten van het betreffende olie- en gasbedrijf;
10. dat het terugbrengen van de olie- en gasproductie ook mogelijk is voor een onderneming als Shell, hetgeen onder meer blijkt uit het door de directie van BP genomen besluit om de olie- en gasproductie van BP in de komende 10 jaar met 40% in omvang terug te brengen;

11. dat het bedrijfsmodel en bedrijfsbeleid van Shell niet alleen vanuit milieurechtelijk en mensenrechtelijk perspectief in ernstige mate problematisch is, maar evenzeer vanuit financieel en economisch perspectief alsook vanuit het perspectief van de in VN verband geformuleerde duurzame ontwikkeldoelen voor alle betrokken landen (zowel ontwikkelingslanden als ontwikkelde landen);
12. dat er brede consensus is dat economische, sociale en ecologische voorspoed in Nederland en daarbuiten voor de toekomst alleen mogelijk is door het acuut en snel afbouwen van investeringen in de fossiele industrie en de investeringen te verleggen naar duurzame energieoplossingen zodat zo snel mogelijk het moment wordt bereikt dat de mondiale emissies op het mondiale doel van netto nul geraken;
13. dat het bereiken van dat mondiale doel zowel technisch als financieel-economisch mogelijk is en per saldo financieel-economisch een betere propositie is dan het niet toewerken naar dit mondiale doel van netto nul emissies;
14. dat internationale olie- en gasbedrijven als Shell over de governance en organisatiestructuren beschikken alsmede over de kennis, ervaring, informatie, financiële middelen, politieke ingangen, bedrijfsnetwerken en ketenposities om de emissies van hun bedrijfsactiviteiten en producten te reduceren en (zo zij niet kiezen voor een wind down) in het noodzakelijke tempo te transformeren naar een duurzaam energiebedrijf;
15. dat Shell en andere internationale olie- en gasbedrijven een grotere controle hebben over de aan hun bedrijfsactiviteiten en producten verbonden emissies dan dat nationale overheden hebben over de territoriale emissies waarvoor zij als nationale overheden de verantwoordelijkheid dragen;
16. dat het binnen de Parijsdoelstellingen passende maximale koolstofbudget een bepaalde bandbreedte kent die kan worden bepaald op basis van de mate van zekerheid waarmee gevaarlijke klimaatverandering nog kan worden voorkomen;
17. dat uit die bij de Parijsdoelstelling behorende bandbreedte volgt dat de door Shell te behalen emissiereductie gesteld moet worden op de bij dagvaarding gevorderde 45% reductie in 2030 doch onder alle omstandigheden en afwegingen als proportionele bijdrage nimmer minder kan zijn dan een 25% reductie in 2030 wil er nog sprake kunnen zijn van enige reële kans om gevaarlijke klimaatverandering te voorkomen;
18. Tot slot: in verband met de laatste vaststelling zal er nog een formele eiswijziging bij separate akte van eiswijziging door Milieudefensie c.s. worden ingediend waarin aan de primaire vordering van een 45% reductie in 2030 een subsidiaire en meer subsidiaire (lagere) reductievordering zal worden toegevoegd die met deze bandbreedte rekening houdt. In die akte van eiswijziging zal voorts de vordering voor 2040 en 2050 komen te vervallen zodat de focus voor het vervolg van de rechtszaak zal zijn gelegen in de reductievordering voor 2030. De exacte formulering van deze eiswijziging en het indienen van de akte van eiswijziging zal plaatsvinden nadat een aantal aspecten die verband houden met deze reductievorderingen voor 2030 met deskundigen zijn geverifieerd.
19. Milieudefensie c.s. menen hun stellingen reeds met deze in het geding gebrachte (bewijs)stukken genoegzaam te hebben bewezen en voldoende te hebben onderbouwd maar bieden hierbij nogmaals uitdrukkelijk aan om hun stellingen – voor zover zij op grond van artikel 150 Rv daartoe zijn gehouden – nader te bewijzen door het aanbieden van aanvullende stukken, waaronder doch niet daartoe beperkt het in het geding brengen van nader wetenschappelijk

bewijs aangaande de oorzaken en gevolgen van klimaatverandering voor (de doelstellingen van) Milieudefensie c.s., alsook bewijs aangaande de noodzaak, adequaatheid, effectiviteit en haalbaarheid van de vereiste reductiemaatregelen en de te eisen reductievorderingen, evenals door dienaangaande getuige-deskundigen te doen horen.

Waarvan akte!

Advocaat,

